

مجموعه پرسش‌های چهارگزینه‌ای

ادبیات

سال دوم دبیرستان

با پاسخ‌های جامع تشریحی

■ مشتمل بر:

پرسش‌های تألیفی

آزمون‌های سنجش و المپیادهای ادبی

پرسش‌های کنکور سراسری و دانشگاه آزاد

تألیف: دکتر امیر الهامی

سرشناسه: الهامی، امیر ۱۳۵۰
 عنوان و نام پدیدآور: ادبیات ۲ (مشمول بر پرسش های چهارگزینه ای بایاسخ تشریحی/تألیف امیرالهامی
 مشخصات نشر: تهران: شبقره ۱۳۹۰
 مشخصات ظاهری: ۱۸۳ ص. نمودار
 شابک: ۵۰۰۰۰ ریال ۸-۷۲-۲۶۶۰-۹۶۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 موضوع: ادبیات فارسی - آزمون ها و تمرین ها (متوسطه)
 رده بندی کنگره: ۳۰۶۰/۲۶ LB ۱۳۹۰ الف ۷۳۲۵۵ الف /
 رده بندی دیوئی: ۳۷۳/۲۳۸۰۷۶
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۳۰۵۴۵۸

انتشارات شبقره

عنوان: مجموعه پرسش های چهارگزینه ای ادبیات سال دوم دبیرستان
به قلم: دکتر امیر الهامی
مدیریت تألیف: سعید شبقره
مدیر تولید: سجاد ایلاتلو
ناشر: شبقره
صفحه آرا: آرش فکری
خدمات چاپ: اندیشه نو
تیراژ: ۲۰۰۰ جلد / قطع: وزیری
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰
شابک: ۸-۷۲-۲۶۶۰-۹۶۴-۹۷۸
قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

تهران - خیابان فاطمی - میدان گل ها - خیابان هشت بهشت - خیابان اردشیر - پلاک ۵۷ تلفن: ۳-۸۸۹۸۴۴۶۲

پیک کتاب تهران: ۸۸۹۸۶۰۳۰

پخش کتاب همراه: ۶۶۹۷۵۶۶۵

دی شیخ با چراغ ...
و من امروز
در جست و جوی چراغی برآمده‌ام
تا در پرتو سخاوت روشن‌گرش
تماشایی تازه را
از سر گیرم

مقدمه مؤلف

نگارش انگیزه می‌خواهد و انگیزه‌ای می‌تواند به رستاخیز واژگان در حوزه نگارش کمک کند که مبتنی بر محور استوار خردورزی باشد.

طرح پرسش‌های چهارگزینه‌ای در کتب کمک آموزشی به جهت ژرفا بخشیدن به جریان آموزش طرحی نو و جوان است که به حرکتی فراگیر در حوزه نظام آموزشی ما تبدیل شده است. و آنچه به فراگیری این جریان کمک کرده، شیوه طراحی کنکور سراسری است که در قالب پرسش‌های چهارگزینه‌ای به سنجش داوطلبان می‌پردازد. بر این اساس و با توجه به طرح ابیات و عبارات خارج از کتاب، آموزش مفاهیم کتاب درسی به خودی خود بسنده نیست و برابری این مفاهیم با ابیات خارج از کتاب (که البته باید در حوزه دانش دانش آموز سال چهارم دبیرستان باشد) در گسترده‌ای که ذهن داوطلب را به چالش بکشد هم به ژرفا بخشی آن مفهوم کمک می‌کند و هم مفهوم مورد نظر را در قالب مصداق‌های متفاوت بر خواننده خود عرضه می‌نماید.

بنابراین با این انگیزه پس از تأمل و پاسخ‌گویی به گزیده‌های پرسش‌های کنکور سراسری به طرح پرسش‌هایی مشابه پرداختیم و در پایان به شرح پاسخ درست هر پرسش و بررسی گزینه‌های نادرست. سعی نگارنده بر این بود که گزینه‌های نادرست کمینه ارتباط ظاهری را با دیگر گزینه‌ها داشته باشد و ضمناً ظرافت و زیبایی ابیات انتخابی به گونه‌ای باشد که در پایان هر پرسش شهد خوشی بر ذائقه مخاطب به جای گذارد تا شاید اندکی از تلخی حل تمرین‌ها کاسته شود.

جفت شش، هم بازی تردیدم ای آس یقین تاس آخر را تو بر صفحه زبان من بریز

قطعاً گام نهادن در سلک نگارش بی همراهی همراهان گرانقدر زیر میسر نبود:

- خانم‌ها سحر شیرانی و مهرآه صالحی، نیمکت‌نشینان دیروز فرزندگان و به‌اندیشان امروز دانشگاه صنعتی شریف و مهندس پیام دلگشا که لحظه لحظه‌ی زلال اندیشه‌شان در سطر سطر این کتاب موج می‌زند. و این قلم‌فرسایی هر چند که به طول انجامد عهده‌دار پاسخگویی محبت آنها نیست.
- گروه بازیینی کتاب؛ خانم‌ها شقایق سبحانی، حدیث کلاتر، مهشید فاضل و ملیکا اسکیان که روزگاری دانش‌آموزان خوش ذوق نگارنده در مرکز آموزشی فرزندگان بودند و اکنون دانشجویان کوشای دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران هستند، حضور و دقت فراوانشان را که سر مویی هم از اشکالات این کتاب فروگذاری نکردند، ارج می‌نهم.
- دوست گرانقدر و کوشایم مهندس سجاد ایلانلو که با پیگیری مداوم تحقق چاپ این کتاب را میسر نمود.
- عزیز نویافته و گرانقدر جناب آقای آرش فکری که آراستگی صفحات پیش رو زاییده ذوق ایشان است.
- و سرانجام همکار گرامیم آقای سعید شبقره مدیر محترم انتشارات شبقره که پیگیری‌تر از نگارنده در چاپ این کتاب بودند.

حافظه عشق سرشار از نغمه‌های حافظ شیراز است و حافظانه‌ترین آن که در خاطر من است:

نخست روز که دیدم رخ تو دل می‌گفت اگر رسد خللی خون من به گردن چشم

پس کلاف سرگشته دل را به رسم دل دریایی همه مخاطبان خوب این کتاب به دیوان خواجه راز حافظ شیراز گره می‌زنم هر چه آمد ختم این سطور.

به مژگان سیه کردی هزاران رخنه در دینم بیا کز چشم بیمارت هزاران درد برچینم
الای همنشین دل که یارانت برفت از یاد مرا روزی مباد آن دم که بی‌یاد تو بنشینم

امیر الهامی

اردیبهشت ۱۳۹۰ خورشیدی

فهرست

عنوان

صفحه

▼ پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۷	 مقدمه
۱۶	 فصل اول
۲۷	 فصل دوم
۳۷	 فصل سوم
۴۸	 فصل چهارم
۵۳	 فصل پنجم
۶۸	 فصل ششم
۷۸	 فصل هفتم
۸۵	 فصل هشتم
۹۱	 فصل نهم

▼ پاسخنامه تشریحی

۹۸	 مقدمه
۱۰۹	 فصل اول
۱۲۴	 فصل دوم
۱۳۵	 فصل سوم
۱۴۶	 فصل چهارم
۱۵۰	 فصل پنجم
۱۶۷	 فصل ششم
۱۷۲	 فصل هفتم
۱۷۷	 فصل هشتم
۱۸۱	 فصل نهم

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

مقدمه

▼ بخش اول: پرسش‌های تالیفی

۱. معنی واژگان «صبح، ضیا، گبر، بارگی» به ترتیب کدام است؟
 - (۱) صبح، روشنائی، خفتان، آماده
 - (۲) شراب صبحگاهی، زمین زراعی، پوشش جنگی، اسب
 - (۳) عامل سرخوشی، روشنائی، خفتان، اسب
 - (۴) بامداد، نور، کلاه خود، اسب
۲. در کدام گروه از کلمات غلط املایی نیست؟
 - (۱) عنان و افسار، مزیح و غیر جدی، کوس و دجل
 - (۲) ستوه و خسته، صوفار و دهانه‌ی تیر، مزهم دل
 - (۳) صبا و باد، صمد و بی‌نیاز، ابر و صحاب، ترگ و کلاه
 - (۴) قهر و خشم، زرد و سندروس، جنگ و غزوه
۳. شاعر در بیت «برو ای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را» به کدام فضیلت حضرت علی توجه بیشتری داشته است؟
 - (۱) ترحم و دل‌سوزی (۲) نهایت بخشش (۳) قدرت و شهادت (۴) ساده زیستی و قناعت
۴. در کدام بیت شاعر موضوع شفاعت را مطرح کرده است؟
 - (۱) دل اگر خدا شناسی همه در رخ علی بین / به علی شناختم من به خدا قسم خدا را
 - (۲) به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من / چو اسیر توست اکنون به اسیر کن مدارا
 - (۳) مگر ای سحاب رحمت تو بیاری ارنه دوزخ / به شرار قهر سوزد همه جان ماسوا را
 - (۴) چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان / چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را
۵. در کدام گزینه علی (ع) مظهر صفات الهی معرفی است؟
 - (۱) به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب / که علم کند به عالم شهدای کربلا را
 - (۲) برو ای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را
 - (۳) چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان / چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را
 - (۴) دل اگر خدا شناسی همه در رخ علی بین / به علی شناختم من به خدا قسم خدا را

۶. با توجه به عبارت «دل ما را هوای خود ده و چشم ما را ضیای خود ده» درخواست گوینده چیست؟

- (۱) رسیدن به آرزوها و دیدن حق
- (۲) عشق و آگاهی الهی
- (۳) دوری از هوس‌ها و بینایی
- (۴) تقرب و آمرزش الهی

۷. در همی گزینه‌ها به جز تلمیح به کار رفته است.

- (۱) برو ای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را
- (۲) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را
- (۳) به جز از علی که آرد پسری ابو العجایب / که علم کند به عالم شهدای کربلا را
- (۴) آسمان بار امانت نتوانست کشید / قرعه‌ی کار به نام من دیوانه زدند

۸. کدام گزینه تشخیص دارد؟

- (۱) به دو چشم خون فشانم هلهای نسیم رحمت
- (۲) مگر ای سحاب رحمت تو بیاری ارنه دوزخ
- (۳) علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را
- (۴) متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را

۹. در همی گزینه‌ها به جز آرایه‌های تشبیه، تناسب و استعاره وجود دارد؟

- (۱) مگر ای سحاب رحمت تو بیاری ارنه دوزخ / به شرار قهر سوزد همه جان ماسوا را
- (۲) چو در رویت بختند گل مشو در دامش ای لیل / که بر گل اعتمادی نیست گر حسن جهان دارد
- (۳) ماه خورشید نمایش ز پس پرده‌ی زلف / آفتابی است که در پیش سحابی دارد
- (۴) مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو / یادم از کشته‌ی خویش آمد و هنگام درو

۱۰. در عبارت «الهی عذره‌ای ما بپذیر و بر عیب‌های ما مگیر» گزافتن در کدام معنا آمده است؟

- (۱) اخذ کردن
- (۲) مواخذه کردن
- (۳) آغاز کردن
- (۴) قصور کردن

۱۱. در همی گزینه‌ها به جز مفهوم اشتیاق و انتظار وجود دارد؟

- (۱) به امید آن که شاید برسد به خاک پایت / چه پیام‌ها سپردم همه سوز دل صبا را
- (۲) علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را / که به ماسوا فکندی همه سایه‌ی هما را
- (۳) به دو چشم خون فشانم هلهای نسیم رحمت / که ز کوی او غباری به من آرتوتیا را
- (۴) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

۱۲. از لحاظ مفهوم و موضوع، بیت «می زند پس لب او کاسه‌ی شیر / می کند چشم اشارت به اسیر» با کدام

گزینه تناسب دارد؟

- (۱) به جز از علی که آرد پسری ابو العجایب / که علم کند به عالم شهدای کربلا را
- (۲) به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من / چو اسیر توست اکنون به اسیر کن مدارا
- (۳) چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان / چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را
- (۴) برو ای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

۱۳. کدام گزینه فاقد آرایه‌ی تلمیح است؟

- (۱) آسمان بار امانت نتوانست کشید / قرعه‌ی کار به نام من دیوانه زدند
- (۲) نه خدا توانمش خواند، نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را
- (۳) بیستون بر سر راه است مباد از شیرین / سخنی گفته و غمگین دل فرهاد کنید
- (۴) به امید آن که شاید برسد به خاک پایت / چه پیام‌ها سپردم همه سوز دل صبا را

۱۴. کدام بیت ناظر به ناتوانی شاعر در وصف حضرت علی است؟

- (۱) نه خدا توانمش خواند، نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را
- (۲) به امید آن که شاید برسد به خاک پایت / چه پیام‌ها سپردم همه سوز دل صبا را
- (۳) علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را / که به ماسوا فکندی همه سایه‌ی هما را
- (۴) چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم / که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را

۱۵. در عبارت «مگذار ما را به که و مه» چه آرایه‌ی ادبی وجود دارد؟

- (۱) تضاد - تناسب (۲) تضاد - سجع (۳) جناس - سجع (۴) جناس - تضاد

۱۶. در بیت «علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را / که به ماسوا فکندی همه سایه‌ی هما را» ماسوا یعنی:

- (۱) مخلوقات (۲) خاندان پیامبر (۳) خالق هستی (۴) تمام ائمه

۱۷. کدام بیت ناظر به اعتقادات و باورهای سنتی ایرانیان است؟

- (۱) به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من / چو اسیر پوست اکنون به اسیر کن مدارا
- (۲) چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان / چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را
- (۳) نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را
- (۴) علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را / که به ماسوا فکندی همه سایه‌ی هما را

۱۸. در بیت «برو ای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را» چه آرایه‌ی ادبی وجود ندارد؟

- (۱) جناس (۲) تضاد (۳) کنایه (۴) تلمیح

۱۹. در بیت «مگر ای سحاب رحمت تو بیاری از نه دوزخ / به شرار قهر سوزد همه جان ماسوا را» چه آرایه‌ی ادبی دیده نمی‌شود؟

- (۱) تشبیه (۲) استعاره (۳) مراعات نظیر (۴) جناس

۲۰. در بیت «به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب / که علم کند به عالم شهدای کربلا را» چه آرایه‌ی ادبی وجود ندارد؟

- (۱) کنایه (۲) تلمیح (۳) جناس (۴) استعاره

۲۱. با توجه به بیت «چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان / چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را» منظور از دوست و پاک باز به ترتیب کدام است؟

- (۱) خدا - عارفان (۲) علی (ع) - پیامبران (۳) پیامبر - امامان (۴) امامان - عارفان

۲۲. با توجه به بیت «چو تویی قضای گردان به دعای مستمندان / که ز جان ما بگردان ره آفت قضا را» قضای گردان یعنی:
- (۱) پیش آورنده‌ی قضا (۲) تقسیم کننده‌ی قضا
(۳) تغییر دهنده‌ی قضا (۴) واسطه‌ی اجرای قضا
۲۳. در عبارت «ای کریمی که بخشنده‌ی عطایی و ای حکیمی که پوشنده‌ی خطایی» چه آرایه‌ی ادبی وجود دارد؟
- (۱) تضاد (۲) ایهام (۳) سجع (۴) تشبیه
۲۴. در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟
- (۱) در وقت سیاح مؤمنان را سبوح است. (۲) قرعه‌ی کار به نام من دیوانه زدند.
(۳) عجب بچه‌ی سمجی به ما (۴) علی معلم ورزش را متأثر کرد.
۲۵. مفهوم عبارت «لهی در دل‌های ما جز تخم محبت خویش مکار» در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) چشم ما را ضیای خود ده (۲) جان ما را صفای خود ده
(۳) ما را آن ده که آن به (۴) دل ما را هوای خود ده
۲۶. کدام گزینه با سایرین متفاوت است؟
- (۱) سموم (۲) صبا (۳) شرطه (۴) صلا
۲۷. معنی واژگان «فتوح، تلمیح، مفتاح، صمد، قهر» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) نذرها، داستان، کلید، بی‌نیاز، غلبه
(۲) گشایش بیش از حد، با گوشه‌ی چشم نگرستن، کلید، بی‌نیاز، عذاب کردن
(۳) گشایش و برکت، با گوشه‌ی چشم نگاه کردن، راه، توانا، خشم
(۴) صدقه، با نمک بودن، گشایش، قادر، شکست
۲۸. مفهوم عبارت «مگذار ما را به که و مه» در همه‌ی گزینه‌ها به جز ... وجود دارد؟
- (۱) یا رب تو چنان کن که پریشان نشوم / محتاج به بیگانه و خویشان نشوم
(۲) ذات تو غنی و ما همه محتاجیم / محتاج به غیر خود مگردان ما را
(۳) بی‌منت خلق خود مرا روزی ده / تا از در تو بر در ایشان نشوم
(۴) پوشیدن آشکار کند عیب جامه را / خواهی ز خلق عیب تو پنهان شود مپوش
۲۹. مفهوم تهجد در کدام گزینه به چشم نمی‌خورد؟
- (۱) به دو چشم خون فشام هلهای نسیم رحمت / که ز کوی او غباری به من آر توتیا را
(۲) تا مگر یک نفسم بوی تو آرد دم صبح / همه شب منتظر مرغ سحر خوان بودم
(۳) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را
(۴) مرغ شبخوان را بشارت باد کاندرا راه عشق / دوست را با ناله‌ی شبهای بیداران خوش است

۳۰. در همه‌ی گزینه‌ها به جز حضرت علی (ع) به عنوان شفیع معرفی شده است.

- (۱) مگر ای سحاب رحمت تو بیاری از نه دوزخ / به شرار قهر سوزد همه جان ماسوا را
- (۲) چو تویی قضای گردان به دعای مستمندان / که ز جان ما بگردان ره آفت قضا را
- (۳) مرتضی را می‌مکن بر خود قیاس / زانکه در حق غرق بود آن حق شناس
- (۴) فردا که هر کسی به شفیع زنت دست / مائیم و دامن معصوم مرتضی

۳۱. همه‌ی گزینه‌ها به جز با مفهوم آیه‌ی (إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا) نوعی عبارت معنایی دارد.

- (۱) هر خازنی به گنج امانت امین نبود / این قرعه را کشید مشیت به نام ما
- (۲) هر که را گویند باشد نوبتی در آسیا / آسمان چون نوبت ما را فرامش کرده است
- (۳) گر بخوانی به مثل آیت حملش بر کوه / با همه سنگ دلی ناله برآید ز جبال
- (۴) غیر انسان کسش نکرد قبول / زان که انسان ظلوم بود و جهول

۳۲. در کدام گزینه آرایه‌ی «تسجیع» نمی‌پایید؟

- (۱) بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت
- (۲) هست کننده از نیستی نیست کننده پس از هستی
- (۳) الهی عذر ما بپذیر و بر عیبهای ما مگیر
- (۴) هر که دست از جان بشوید، هر چه در دل دارد بگوید

۳۳. مفهوم همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی معادل با عبارت «ای صمدی که از ادراک خلق جدایی» است.

- (۱) نه ادراک در کنه ذاتش رسد / نه فکرت به غور (عمق) صفاتش رسد
- (۲) نه خلاف عهد کردم که حدیث جز تو گفتم / همه بر سر زبان اند و تو در میان جانی
- (۳) نه بر اوج ذاتش پرد مرغ و هم / نه در ذیل (دامن) وصفش رسد دست فهم
- (۴) هیچ کس را به کنه او ره نیست / عقل و جان از کمالش آگه نیست

۳۴. در کدام گزینه‌ها، شاعر سوگند و قسمی را ذکر کرده است؟

- (۱) دل اگر خدا شناسی همه در رخ علی بین / به علی شناختم من به خدا قسم خدا را
- (۲) به امید آن که شاید برسد به خاک پایت / چه پیامها سپردم همه سوز دل صبا را
- (۳) به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب / که علم کند به عالم شهدای کربلا را
- (۴) چو تویی قضای گردان به دعای مستمندان / که ز جان ما بگردان ره آفت قضا را

(۱ و ۳) (۲ و ۳) (۳ و ۴) (۴ و ۳)

۳۵. مفهوم کدام گزینه نادرست ذکر شده است؟

- (۱) ای کریمی که بخشنده‌ی عطایی. (رحمانیت الهی)
- (۲) ای حکیمی که پوشنده‌ی خطایی. (بخشایش)
- (۳) چشم ما را ضیای خود ده. (بصیرت الهی)
- (۴) مهر او بلاتشینان را کشتی نوح است. (غفران الهی)

۳۶. در بیت «همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را» منظور از «پیام آشنا» و «آشنا» به ترتیب چیست؟

- (۱) لطف محبوب - شاعر
(۲) سخن شهریار - معشوق ازلی
(۳) سخن حافظ - شاعر
(۴) بنده‌ی مشتاق - وحی الهی

۳۷. مفهوم بیت «دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین / به علی شناختم من به خدا قسم خدا را» در کدام بیت آمده است؟

- (۱) هر که آفت خلاف علی بود در دلش / تو روی ازو بتاب و بهره‌یز از آفتش
(۲) منت خدای را که به جود امام حق / بشناختم به حق، یقین و حقیقتش
(۳) هر کو عدوی گنج رسول است بی گمان / جز جهل و نحس نیست نشان سلامتیش
(۴) آگه نه‌ای مگر که پیامبر که را سپرد / روز غدیر خم ز منبر ولایتش

۳۸. عبارت زیر با کدام گزینه ارتباط ندارد؟

«ما را آن که که آن به و مگذار ما را به که و مه»

- (۱) بر در خویش سرفرازم کن / از در خلق بی‌نیازم کن
(۲) ای خدا ای فضل تو حاجت روا / یا تو یاد هیچ کس نبود روا
(۳) از خرمن خویش ده رگاتم / منویش به این و آن براتم
(۴) دلی را که شد بر درت راز دار / از درپزه‌ی هر دری بازدار

۳۹. محور کلی بیت «مگر ای سحاب رحمت تو بیاری ارنه دوزخ / به شرار قهر سوزد همه جان ما سوا را» در کدامیک از ابیات زیر دیده می‌شود؟

- (۱) خشم تو ناری شگرف در دل دریا فروخت / عفو تو دریای ژرف بر کره‌ی نار زد
(۲) ای که جلالت علم بر سر گردون فراشت / ای که ولایت قلم بر خط اوزار زد (اوزار: گناهان)
(۳) آیت فضل تو را ایزد دادار خواند / رایت حمد تو را احمد مختار زد
(۴) تا کرم تاختن سوی شفاعت نمود / ناجی پای طلب سوی گنه کار زد

۴۰. هم‌ای ابیات زیر به جز بیت با بخشی از عبارت «ای صمدی که از ادراک خلق جدایی و در ذات و صفات بی‌همتایی، چشم ما را ضیای خود ده و مگذار ما را به که و مه» قرابت مفهومی دارد.

- (۱) تو کدام شاه بازی که ندانمت نشیمن / چه کنم که مرغ فکرت نرسد به اشیانت
(۲) بی‌مغز بود سر که نهادیم پیش خلق / زین پس فروتنی به در کبریا کنیم
(۳) به نور عشق ای زاهد، جلا ده دیده‌ی دل را / اگر بی‌پرده می‌خواهی رخ معشوق پنهانی
(۴) همه او بین و ذات اوست جمله / یقین، اشیا صفات اوست جمله

بخش دوم: برگزیده‌ی پرسش‌های گلکوز و المپیاد

۴۱. در هم‌ای گزینه‌ها به جز گزینه‌ی آرایه‌ی سجع مشهود است.

- (۱) صیاد بی‌روزی، ماهی در دجله نگیرد و ماهی بی‌اجل، در خشک نمیرد.
(۲) نصیحت پادشاهان کردن، کسی را مسلم بود که بیم سر ندارد یا امید زر.
(۳) با چندین فضیلت که دست راست را هست، خاتم در انگشت چپ می‌کنند.
(۴) ارادت بی‌چون، یکی را از تخت شاهی فرو آرد و دیگری را در شکم ماهی، نکو دارد.

۴۲. «ضیا» یعنی: (تکثری «سراسری» ۷۸)
- (۱) نور و روشنایی (۲) زمین‌های زراعتی (۳) عمران و آبادی (۴) نیستی و نابودی
۴۳. در عبارت «به نام آن خدای که مهر او بلانشینان را کشتی نوح است»، «مشبه» کدام است؟ (پراشتی آزاد ۸۳)
- (۱) بلانشینان (۲) کشتی (۳) نام (۴) مهر
۴۴. نام آرایه‌ای که از همراه آمدن کلمات هماهنگ در آخر جمله‌های یک عبارت حاصل آید، چیست؟ (فلی آزاد ۸۱)
- (۱) طباق (۲) وزن (۳) سجع (۴) تشبیه
۴۵. «آن چه باعث سرخوشی و نیروی معنوی فرد شود» معنی کدام کلمه است؟ (آرامپاشی «هنر» ۸۶)
- (۱) صبح (۲) صباح (۳) مصابیح (۴) مصباح
۴۶. در کدام گزینه آرایه‌ی جناس وجود دارد؟ (آرامپاشی «هنر» ۸۶)
- (۱) سلام او در وقت صباح مؤمنان را صبح است.
(۲) الهی، عذر ما بپذیر، بر عیب‌های ما مگیر.
(۳) الهی، ترسانم از بدی خوف، پیامرزم را به خوبی خود.
(۴) ذکر او مرهم دل مجروح است و مهر او بلانشینان را کشتی نوح است.
۴۷. معنای عبارت «الهی عبدالله عمر بگاست، اما عذر نخواست» در کدام گزینه آمده است؟ (پهلادهمین دوره‌ی المپیاد ادبی)
- (۱) خدایا، بنده‌ی تو حاضر است از عمرش کم شود، اما عذرخواهی نکند.
(۲) خدایا، بنده‌ی خدا پیر شد، اما عذری را نپذیرفت.
(۳) خدایا، عبدالله انصاری سالمند شد، اما توبه نکرد.
(۴) خدایا، عبدالله انصاری از عمر خویش کم کرد، اما چیزی نخواست.
۴۸. در بیت «ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد / چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد» کدام آرایه‌ی ادبی دیده نمی‌شود؟ (فلی «سراسری» ۸۴)
- (۱) استعاره (۲) تلمیح (۳) تشخیص (۴) مراعات نظیر
۴۹. معنی بیت «چو تویی قضای گردان، به دعای مستمندان / که زجان ما بگردان ره آفت قضا را» چیست؟ (فلی «سراسری» ۸۴)
- (۱) چون تو تغییر دهنده‌ی پیشامدهای ناگوار هستی، به حق دعای بیچارگان، پیشامدهای بد را از ما دور بگردان.
(۲) چون تو به خاطر تقاضای بیچارگان حوادث ناگوار را تغییر می‌دهی، از جان ما نیز بلاها را دور بگردان.
(۳) وقتی که تو می‌توانی قضا و قدر را از بیچارگان دور کنی پس از تو می‌خواهیم که تقدیر بد را از ما دور بگردانی.
(۴) وقتی که تو می‌توانی مصیبت‌ها را تغییر دهی، تو را سوگند می‌دهیم که به خاطر دعای ما، بلاها را از بی‌چارگان دور بگردانی.

۵۰. کدام بیت سروده‌ی حافظ شیرازی است و شهریار. آن را در شعر «هنای رحمت» عیناً به کار برده است؟
(فلی سراسری ۸۳)

- (۱) به امید آن که شاید برسد به خاک پایت / چه پیام‌ها سپردم، همه سوز دل، صبا را
- (۲) چه زخم چو نای هردم، ز نوای شوق او دم؟ / که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را
- (۳) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را
- (۴) ز نوای مرغ یاقوت بشتو که در دل شب / غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا

۵۱. در همهی گزینه‌ها، به جز گزینه‌ی آرایه‌ی تلمیح هست.
(التماعی سراسری ۸۱)

- (۱) هوس کاری آن فرهاد مسکین / نشان جوی شیر و قصر شیرین
- (۲) حدیث خسرو و شیرین نهان نیست / وزان شیرین‌تر الحق داستان نیست
- (۳) چنان نقش هوس بستم بر او پاک / که عقل از خواندنش گردد هوسناک
- (۴) اسباب بیستون و شکل شب‌دیز / همیدون در مداین کاخ پرویز

۵۲. مفهوم مصراع «چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را» با کدام گزینه متناسب‌تر است؟
(التماعی سراسری ۸۱)

- (۱) برای وفاداری با سر بشتاید.
- (۲) بی‌وفایی را از سر به در کند.
- (۳) رسم وفاداری را خاتمه دهد.
- (۴) شرط وفاداری را تماماً به جای آورد.

۵۳. با توجه به مفهوم بیت «چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان / چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را» کدام صفت در باب علی (ع) صادق است؟
(التماعی سراسری ۷۹)

- (۱) وفادارترین
- (۲) پاک‌بازترین
- (۳) دوست‌داشتنی‌ترین
- (۴) توانا‌ترین

۵۴. کدام بخش از بیت «چو تویی قضای گردان، به دعای مستمندان / که ز جان ما بگردان ره آفت قضا را» در بردارنده‌ی معنای «سوگند» است؟
(ملا آزاد ۸۰)

- (۱) تویی قضای گردان
- (۲) به دعای مستمندان
- (۳) ز جان ما بگردان
- (۴) آفت قضا را

۵۵. در همهی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی هر سه آرایه‌ی تلمیح و تضاد و تناسب وجود دارد.
(آزمایشی سه‌لش ۸۴)

- (۱) شبان وادی ایمن گهی رسد به مراد / که چند سال به جان خدمت شعیب کند
- (۲) یک نگین وار زمین است و هزاران جمشید / مانده از این ده ویران شده دهقانی چند
- (۳) برق یمن به تیزی ذهنت کجا رسد / ساطور کند را نبود حد ذوالفقار
- (۴) مردم، کلیم صورت و فرعون سیرتند / عرفی تو گرگ شو از اینان شبان شوند

۵۶. در همهی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی آرایه‌ی تلمیح وجود دارد؟
(آزمایشی سه‌لش ۸۳)

- (۱) بگذر ز کبر و ناز که دیده است روزگار / چین قبابی قیصر و طرف کلاه کی
- (۲) ای عارض مه پیکر تو صورت جانی / وی پسته‌ی شیرین سخت شور جهانی
- (۳) غنی مشکل بود دل‌کنند از خوبان پس از الفت / هنوز آب از کف یوسف به چشم چاه می‌آید
- (۴) شاه ترکان چو پسندید و به چاهم انداخت / دستگیر از نشود لطف تهمتن چه کنم

۵۷. در تمامی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی آرایه‌ی تلمیح هست.
(آزمایش هشتاد و یک)
- ۱) این مه، که چون منیژه سر چاه می‌نشست / گریان به تازیانه‌ی افراسیاب رفت
 - ۲) بر او راست خم کرد و چپ کرد راست / خروش از خم چرخ چاچی بخواست
 - ۳) چنین گفت پیغمبر راست گوی / ز گهواره تا گور دانش بجوی
 - ۴) مرا شکر منه و گل مریز در مجلس / میان خسرو و شیرین شکر کجا گنجند
۵۸. شاعر در بیت «دل اگر خدا شناسی همه در رخ علی بین / به علی شناختم من به خدا قسم خدا را» بر کدام گزینه تکیه دارد؟
(آزمایش هشتاد و نه)
- ۱) خداشناسی
 - ۲) علی شناسی
 - ۳) شناخت علی توسط خدا
 - ۴) شناخت خدا توسط علی
۵۹. با توجه به معنی «را» کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها تناسب ندارد؟
(هیجدهمین دوره‌ی المپیاد ادبی)
- ۱) که ز کوی او غیاری به من آر توتیا را
 - ۲) چو علی که می‌تواند که به مهر برد وفا را؟
 - ۳) که ز جان بگردان ره آفت قضا را
 - ۴) که به ماسوا فکندی همه سایه‌ی هما را
۶۰. مفهوم کلی عبارات زیر در کدام بیت مشهود است؟
(هفدهمین دوره‌ی آزمون)
- «به نام آن خدای که نام او راحت روح است و بی‌قام او مفتاح فتوح است. ذکر او مرهم دل مجروح است و مهر او بلاتشینان را کشتی نوح است.»
- ۱) کاروانی که بود بدرقه‌اش حفظ خدا / به تجمل بنشیند به جلالت برود
 - ۲) موج از این بار چنان کشتی طاقت بشکست / که عجب دارم اگر تخته به ساحل برود
 - ۳) زخم شمشیر غمت را به شکیبایی و عقل / چند مرهم بنهادیم و اثر می‌نرود
 - ۴) سیاه‌نامه‌تر از خود کسی نمی‌بینم / چگونه چون قلمم، دود دل، به سر نرود

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

فصل اول

بخش اول: پرسش‌های تالیفی

۱. املای کدام کلمه با توجه به معنی مقابل آن نادرست است؟
 (۱) ثواب: پاداش (۲) انضمام: پیوست کردن
 (۳) هزیمت: شکست سیاه (۴) وقاحت: زشتی
۲. واژگان تمام گزینه‌ها به جز یا یکدیگر تناسب معنایی دارند.
 (۱) دستوری و رخصت (۲) هزار و غضنفر (۳) دریا و یم (۴) گرد و ابرش
۳. در کدام گزینه نام پوشش جنگی نیامده است؟
 (۱) ترگ و خود (۲) خفتان و گیر (۳) کوس و پتک (۴) بیر و برگستوان
۴. نبرد در مصراع «بیامد که جوید ز ایران نبرد» با همه‌ی گزینه‌ها به جز تناسب معنایی دارد.
 (۱) همآورد (۲) آوردگاه (۳) رزم آزمای (۴) پرخاش جوی
۵. در همه‌ی گزینه‌ها به جز واژه‌ی شیر در معنای استعاری به کار رفته است.
 (۱) چو نزدیک گشتند پیر و جوان / دو شیر سرافراز و دو پهلوان
 (۲) چو بشنید اسفندیار این سخن / از آن شیر پرخاشجوی کهن
 (۳) به شهر تو شیر و نهنگ و پلنگ / سوار اندر آیند هر سه به جنگ
 (۴) فلک باخت از سهم آن جنگ رنگ / بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ
۶. در همه‌ی گزینه‌ها به جز کنایه آمده است.
 (۱) که رهام را جام باده است جفت (۲) عنان را گران کرد و او را بخواند
 (۳) برافراخت بازو چو شاخ درخت (۴) بخایید دندان به دندان کین
۷. در کدام گروه از کلمات غلط املایی نیست؟
 (۱) آرزو و امل، نور سابع، تلائو آب، غزا و جنگ
 (۲) دروغ و دغل، پاک و منزله، ابا و امتناع، وانت قراضه
 (۳) اسلوب قصه نویسی، ترفیع رتبه، درزی ازل، محضوض و بهره ور
 (۴) اثنا و میانه، قصور و کوتاهی، طارم و نرده، تفتیش و بازرسی